

Висновки: Виявлено, що композиція українського весільного вбрання базується на поєднанні овальної форми в цілому з прямими лініями ритмічного строю елементів. Обґрунтована «трикутна домінанта» композиційного акценту на плечовий пояс та головний убір з основою трикутника, розташованої на лінії обмеження вишивки.

Запропоновано формулу запису характеру овальної форми весільного вбрання нареченої, в основу якої покладено пропорційний поділ частин весільних суконь в українському стилі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Щербіна І.В. Українське весілля як етнокультурний феномен: Автореф. дис... канд. мистецтвознав.: 17.00.01 / І.В. Щербіна; Харк. держ. акад. культури. – Х., 2001. – 20 с.
2. Ніколаєва Т.О. Історія українського костюма / Т.О. Ніколаєва. – К.: Либідь, 1996. – 176 с.
3. Косміна Т.В., Васіна З.О. Українське весільне вбрання. Етнографічні реконструкції. - Київ: Мистецтво, 1989. – 38 с.
4. Горина Г.С. Моделирование формы одежды / Г.С. Горина. – Москва: Легкая и пищевая промышленность, 1981. – 184 с.
5. Федина О. Український народний костюм і проблеми ансамблевості в сучасній практиці художнього моделювання одягу / О. Федина // Вісник Львівської академії мистецтв, вип. 10. – Л.: ЛАМ, 1999. – С. 245-249.
6. Білан М.С. Український стрій: Навчальний посібник / М.С. Білан, Г.Г. Стельмащук. – Львів: Фенікс, 2000. – 325 с.
7. Славінська А.Л. Етнотизайнерська компонента в забезпеченні гармонійної форми сучасного жіночого легкого одягу / А.Л. Славінська, С.Г. Кулешова, К.Р. Тимочко // Етнотизайн: Європейський вектор розвитку і національний контекст. – Кн. 2. зб. наук. праць. – Полтава: ПНПУ імені В.Г.Короленка, 2015. – С.97 – 104.

*Тетяна Ніколаєва, Тетяна Ніколаєва
(Київ, Україна)*

ВИЗНАЧЕННЯ СКЛАДОВИХ КОМПЕТЕНТІСНОГО ПІДХОДУ В ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ З ХУДОЖНЬОГО МОДЕЛЮВАННЯ КОСТЮМА

Проведені дослідження закладено в основу розробки системи компетентнісних характеристик побудови освітнього процесу підготовки фахівців спеціальності «Дизайн», спеціалізації «Художнє моделювання костюма».

***Ключові слова:** дизайн-освіта, зміст, структура, компетентнісний підхід, естетична культура, наукова складова, проектна складова.*

Метою дослідження є визначення концепції побудови структури та змісту освітнього процесу, вдосконалення складових компетентнісного підходу в підготовці фахівців спеціальності «Дизайн», спеціалізації «Художнє моделювання костюма».

В проведенні наукових досліджень використані сучасні методи аналітичного та системно-структурного аналізу, з метою визначення складу базових фахових компетентностей в підготовці художника-модельєра.

На основі проведених досліджень виявлені можливості вдосконалення структури та змісту освітнього процесу підготовки фахівців в галузі дизайну, визначено особливості побудови навчальних планів та програм спеціалізації «Художнє моделювання костюма».

У результаті проведених досліджень запропоновано сучасно концепцію розвитку дизайнерської освіти та компетентнісного підходу до формування особливості майбутнього фахівця в галузі художнього моделювання костюма.

Провідною ціллю освітнього процесу підготовки фахівців в галузі дизайну є

розвиток пізнавальних, інтелектуальних, моральних та естетичних здібностей. Формування сучасного освітнього процесу спрямоване на підвищення рівня пізнавальної активності, розвиток творчого та наукового мислення. Вплив побудови структури та змісту навчальних планів та програм визначає здійснення цілеспрямованого управління процесами розвитку художнього мислення, аналізу творчої та проектної діяльності. В світі нових положень «Закону про вищу освіту», ґрунтовне переосмислення наукового та навчально-методичного забезпечення дизайн-освіти стає актуальною проблемою. Недоліки навчальних планів та програм призводять до невідповідності переліку базових дисциплін та їх змісту цілям підготовки фахівця-дизайнера. В умовах сучасного розвитку української дизайн-освіти, особливої актуальності набувають питання естетичної складової, залучення до цінностей художньої культури. В системі університетської освіти відкриваються можливості формування естетичних понять та уявлень, творчого світогляду. Це обумовлює необхідність глибокого осмислення питань художньої освіти на теоретичному рівні та їх вирішення в практичній діяльності.

У зв'язку з цим, стають актуальними питання реформування цілей дизайн-освіти, в основу якої покладається принцип пріоритетності розвитку творчої особливості, оновлення, у відповідності до вимог часу, нормативної бази, системи освіти, побудова ефективної системи естетичного виховання, модернізація структури, змісту та організації освіти на засадах компетентнісного підходу [1].

У сучасній системі дизайн-освіти низький рівень естетичної культури значно знижує професійний рівень естетичної культури значно знижує професійний рівень дизайнера та його конкурентоспроможність в реальних умовах. Художня культура включає в себе розвинені почуття та інтелектуальні здібності, які здатні фіксувати життєво важливі для людини властивості предметів, якості їх форми, міру організованості і впорядкованості.

Художня культура включає в себе не лише розуміння мистецтва, а й відповідну оцінку оточуючого середовища у формах, характерних для естетичної самосвідомості. В свою чергу, естетична культура виступає каталізатором творчої активності в засвоєнні наукових принципів дизайнерської діяльності.

Вміння відчувати і розуміти красу навколишнього світу одночасно впливає і на потребу шукати і створювати цю красу в усіх сферах життєдіяльності людини. Художнє виховання фахівців здатне проявити його здібності не лише в ролі активного творця естетичних цінностей, але й їх активного пропагандиста, творчого вихователя, що є однією з головних цілей компетентнісного підходу до підготовки фахівців у галузі дизайну.

Провідною метою підготовки фахівців в галузі дизайну є також насичення ринку праці висококваліфікованими фахівцями з художнього проектування предметного середовища, які здобули творчу вищу освіту набули спеціальних умінь та знань, достатніх для виконання професійних обов'язків, що вимагає від випускника відповідної підготовки, обумовленої стандартами вищої освіти [2].

Структуризація освіти за творчою спеціальністю у вищій школі передбачає визначення мети підготовки фахівців та встановлення шляхів досягнення цієї мети: окреслення змісту освіти, виявлення закономірностей побудови освітнього процесу, обґрунтування принципів, розробку форм і методів визначення реальних засобів творчого навчання та виховання. ОКХ за спеціальністю «Дизайн» окреслює сукупність професійно важливих якостей особистості, які отримує творчу вищу освіту. Процес набуття цих якостей обумовлюється освітньо-професійною програмою, визначається нормативною частиною змісту навчання, встановлює вимоги до змісту та контролю засвоєння матеріалу, обсяги та рівень освітньої і професійної підготовки.

Ринкові умови розвитку економіки України вимагають від освіти головного результату – підготовки молодих фахівців у галузі дизайну, здатних нести

відповідальність за матеріальний та естетичний розвиток суспільства. Фахівець з повною вищою освітою повинен володіти професійним універсалізмом, здатністю працювати в різних сферах творчої діяльності. Важливими є такі якості, як мобільність, рішучість, відповідальність, здатність засвоювати й застосовувати свої знання в різноманітних ситуаціях, володіти комунікативністю в спілкуванні. Такі якості випускника обумовлює професійно-компетентнісний підхід до підготовки фахівців.

Компетентнісний підхід є необхідністю для вдосконалення змісту освіти в умовах складної соціально-економічної реальності. Для їх оцінки використовується знання, уміння, навички і досвід, набуті в процесі навчання. Наукові дослідження дали можливість визначення якостей – компетенцій, за рахунок яких кращі фахівці досягають успіху в дизайнерській діяльності. Сформованість системи компетенцій повинна забезпечувати успішність, комунікативність, ефективність виконання своїх професійних обов'язків. Вирішальним фактором пізнання є здатність мобілізувати на евристичному рівні свою роботу, з метою використання масивів інформації з максимальною ефективністю. При достатньо високому рівні інтелекту, людина здатна здійснювати на інтуїтивному рівні оптимальні розв'язання задач. Розвиток інтелекту сприяє посиленню дії пошукової системи у власному інформаційному масиві, вирішує конкретні проблеми та допомагає узагальнити досвід. Інтелект сконцентрованим досвідом у розв'язанні проблем, набутих впродовж життя успадкованих від попередніх поколінь. Тому доцільно, в першу чергу, сприяти розвитку інтелектуального рівня особистості, підвищенню рівня знань, набутих у процесі навчання з базових фундаментальних творчих дисциплін.

Зважаючи на необхідність вирішення цієї задачі, однією з головних складових системи компетенцій фахівців спеціальності «Дизайн», повинна стати інтелектуальна розвиненість особистості, що досягається здатністю до поетапного творення художнього образу, вмінням виявити соціокультурну проблему та засоби її оптимального вирішення в контексті естетичної культури, аналізувати діалектику зв'язків між формою та стилем в різні історичні періоди, вмінням розробляти нові перспективні об'єкти, спираючись на історичні надбання в розвитку мистецтва та дизайну.

Наступна важлива компонентна системи компетенцій підвищення професійного рівня фахівців з дизайн-проекування об'єктів предметного середовища, розвивається процесі творення об'ємно-просторових структур, виконання самостійної дизайнерської проектно-пошукової та експериментальної роботи, виготовленні дослідних зразків.

Фахівець в галузі дизайну повинен вміти самостійно обґрунтувати свою точку зору на дизайнерську ідею та художні засоби її втілення в художній композиції, вміти вільно володіти прийомами тектонічної побудови об'єктів дизайну та прийомами композиційної побудови форми (пропорціями, ритмом, динамікою, масштабністю, засобами відселення композиційного центру) [3].

Дизайнер повинен мати розвинене проектне мислення, почуття матеріалу, художньої та просторової уяви, а також володіти мовою художньої виразності.

Дизайн-проекування – головна професійна функція системи компетенцій, яку потрібну постійно вдосконалювати (фото 1).

Дизайн-освіта повинна сприяти не тільки підвищенню професійного рівня фахівців, але й надавати можливість обдарованим студентам виявляти себе в науково-дослідницькій діяльності і проектуванні.

Вивчення професійно-орієнтованих дисциплін забезпечує важливу дослідницьку складову в системі компетенцій. Треба вчити визначати проблемні напрямки в розвитку проектно-художньої діяльності, досліджувати інноваційні дизайнерські технології проектування, ергономічні, технологічні, матеріалознавчі характеристики об'єктів, напрямки їх удосконалення, підвищення споживчих властивостей. Таким

чином, важливою складовою системи компетенцій є здатність виявлення інноваційних напрямків наукових досліджень в дизайн-проектванні сучасних об'єктів.

Фото 1

Фото 2

Фото 3

Виконання професійних обов'язків вимагає залучення до дослідницької роботи інших фахівців: конструкторів, ергономістів, технологів, забезпечення їх інформаційного та консультативного супроводження, консолідації відповідних інтелектуальних ресурсів. Фахівець повинен бути компетентною особистістю з питань організації колективу для виконання поставленої мети. Збір систематизація та накопичення інформації, здійснення патентних пошуків, підготовка висновків щодо новизни та перспективності розробок, методик виконання досліджень, вміння проводити семінари, конференції, готувати публікації, все це є необхідною складовою підготовки дизайнера.

Важливим є також питання набуття педагогічних знань, постійне духовне самовдосконалення особистості, формування інтелектуального та культурного потенціалу виховання майбутніх фахівців. Пізнавальні мотивації лежать в основі оволодіння новими знаннями, обумовлюють самовдосконалення в засобах здобування знань; соціальні мотивації складають бажання спілкування та взаємодії з іншими людьми, прагнення аналізувати способи й форми співробітництва і взаємовідношень, оптимальні варіанти колективної роботи. Подібні знання та навички набуває фахівець у процесі проведення науково-педагогічної практики, самостійної підготовки до навчальних занять, розробки науково-методичних матеріалів.

Одним з істотних факторів формування фахового рівня дизайнера є здатність до побудови оновленого сучасного предметно-просторового середовища існування людини. Це потребує постійного осмислення принципів та методів творення, з'ясування засобів структурного перетворення образу в форму, забезпечення гармонійної цілісності композиційних складових, чому сприяє виконання реальних проектних розробок [4].

Студенти дизайнерських спеціальностей у процесі підготовки виконують обґрунтування обраного напрямку проектних досліджень, його актуальності, виявлення проблем та формування проектної теми, визначення об'єкту дослідження, формування мети роботи, шляхів її досягнення, підготовку аналітичної частини (аналіз наукових фахових джерел, уточнення методик дослідження).

Фахівець повинен, на основі знань технологічних процесів певної галузі дизайну, вміти розробляти творчі завдання, здійснювати індивідуальний підбір проектних та технологічних засобів, виявляти творчі задачі та способи їх оптимального вирішення, розробляти дизайн-проекти різного призначення та стильового рішення, на основі сучасних інноваційних технологій, проектувати та виготовляти дизайнерський продукт.

Компетентнісні вимоги передбачають розробку реального проекту колекцій сучасного одягу та презентацію концепції комплексної проектної роботи (фото 2).

Важлива складова набуття компетентностей в галузі рекламно-презентаційної діяльності забезпечується шляхом участі студентів, художників-модельєрів, у різноманітних конкурсах та виставках, показах моделей одягу, де вони набувають практичної можливості реальної презентації своїх проектів (фото 3).

Висновки. Базовою основою набуття компетентностей магістра, фахівця

спеціальності «Дизайн» є:

1. Підвищення інтелектуального рівня особистості та базова фахова підготовка.
2. Вдосконалення професійного рівня фахівців з дизайн-проекування об'єктів предметного середовища.
3. Розвиток науково-дослідної та педагогічної діяльності студентів, участь у конференціях, підготовка публікацій.
4. Підвищення компетентосей в напрямку організації колективу, розробки перспективного та поточного планування проектної діяльності.
5. Набуття практичного досвіду проектної, презентаційної та рекламної діяльності

ЛІТЕРАТУРА

- 1 Вдовченко В.В., Тимченко В.П., Антонович Є.А. Навчально-методичні комплекси за профілем «Дизайн»// Інформатика. – 2005. – № 31-32 (319340). – С. 24-27.
2. Вдовченко В.В., Довзієвська підготовка зі спеціальності «Дизайн»: профільне навчання// Дісертація у формі наукової доповіді на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі дизайну. Інститут реклами. – 2013.
3. Ніколаєва Т.В. Тектоніка формоутворення костюма. Навчальний посібник//Київ. – Арістей, 2011. – С. 340.
4. Ніколаєва Т.В. Біонічний підхід теорії формоутворення костюма, як провідна складова підготовка фахівців з дизайну костюма/ Т.В. Ніколаєва, Т.І. Ніколаєва// Вісник КНУТД. – 2010. – № 2(52). – С. 90-96.

*Надія Паранько, Тетяна Ніколаєва
(Київ, Україна)*

КРИТЕРІЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ З ДИЗАЙНУ КОСТЮМА ТА БРЕНДОВОЇ ПРОДУКЦІЇ НА ОСНОВІ ПРИНЦИПІВ ЕТНОДИЗАЙНУ

Стаття присвячена пошуку критеріїв підготовки фахівців з дизайну костюма і брендової продукції на основі принципів етнодизайну. Актуальність досліджень глибинних народних традицій в практиці етнодизайнера підтверджується фактом творчого перетворення самотнього мистецтва в сучасні дизайнерські об'єкти зі збереженням їх ціннісних орієнтирів у сучасній культурі.

Ключові слова: *дизайн-проекування, етнодизайнер, український народний костюм, джерело натхнення, творча інтерпретація.*

This article is about the criteria for training costume designers who create in ethnic style. The relevance of studies of folk traditions is confirmed by the fact of the creative transformation of ethnic art into modern design objects while preserving the values of the modern world.

Key words: *design, ethnodesign, ukrainian folk costume, source of inspiration, creative interpretation.*

Поряд із мовою, одним із головних ідентифікаторів нації, є народний костюм. Процес формування українського костюма увібрав у себе тисячолітній розвиток духовної та матеріальної культури народу [1]. Елементи костюма, його крій, кольори і оздоблення – невичерпне джерело натхнення дизайнерів, художників і всіх людей творчих професій. Процес творчості завжди пов'язаний не тільки з емоційним почуттям прекрасного, але й із абстрагуючою здатністю людського мислення. Роль асоціативного мислення у творчому процесі дуже важлива.

Стаття присвячена пошуку критеріїв підготовки фахівців в галузі дизайну